

539.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 13 czerwca 1925 r.

w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego.

Na podstawie art. 12, 17, 23, 38, 61, 62, 69, 71, 77, 82, 102 i 109 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego (Dz. U. R. P. № 72 poz. 698) zarządza się co następuje:

Do art. 5.

§ 1. Pod względem czasu i sposobu pełnienia służby wojskowej szeregowi dzielą się na:

- 1) szeregowych wojska stałego,
- 2) „ rezerwy,
- 3) „ pospolitego ruszenia.

Szeregowi wojska stałego dzielą się na:

- a) szeregowych, niezawodowych t. j. odbywających obowiązkową służbę w wojsku stałym jako poborowi lub ochotnicy,
- b) szeregowych nadterminowych,
- c) podoficerów zawodowych.

Do art. 7.

§ 2. Szeregowi składają przysięgę wojskową po ukończeniu szkoły rekruta.

Przysięga wojskowa jest uroczystością wojskową, składającą się z nabożeństwa, właściwej przysięgi i defilady.

Nabożeństwo połączone z okolicznościowym kazaniem o znaczeniu i treści przysięgi odprawiają, dla każdego wyznania oddzielnie, duchowni właściwych wyznań, o ile możności: duchowni wojskowi.

§ 3. Po nabożeństwie dowódca formacji względnie wyznaczeni przez niego oficerowie odbierają w obecności duchownego danego wyznania przysięgę w ten sposób, że odbierający przysięgę odczytuje rotę przysięgi w języku polskim, a szeregowi powtarzają za nim głośno poszczególne zdania, przyjmując postawę, przepisaną regulaminem.

§ 4. Brzmienie przysięgi należy stosować według wyznania, wpisanego do arkusza ewidencyjnego danego szeregowego.

§ 5. W dniu przysięgi dowódcy samodzielnych jednostek zarządzają oświatowe pogadanki na temat znaczenia przysięgi wojskowej.

§ 6. Terminy przysięgi dla poszczególnych garnizonów oznacza dowódca Okręgu Korpusu po porozumieniu się z właściwymi władzami duszpasterskimi danych wyznań.

W każdej poszczególniej formacji przysięga musi się odbyć zasadniczo jednego dnia dla wszystkich wyznań.

§ 7. Odmawiający złożenia przysięgi będą za niewykonanie rozkazu służbowego pociągnięci do odpowiedzialności sądowej.

Do art. 8.

§ 8. W przypadku istnienia pokrewieństwa do czwartego stopnia włącznie, albo powinowactwa do drugiego stopnia włącznie (zstępni i wstępni, oraz w linii bocznej) między osobami, pełniącymi funkcje gospodarcze i kasowe i znajdującymi się w tej samej formacji lub też w zależności służbowej od siebie, bez względu, czy te stosunki zachodzą wzajemnie między szeregowymi, czy też szeregowymi, a oficerami, winien odnośny szeregowy złożyć o tem meldunek bezpośredniemu przełożonemu.

Na zasadzie tego meldunku właściwy przełożony zarządza odpowiednie przesunięcia personalne.

§ 9. Ograniczenia, w powyższym paragrafie wymienione, odnoszą się do szeregowych, zajmujących stanowiska personelu pomocniczego u płatników (w komisjach gospodarczych), stanowiska personelu magazynowego, oraz te wszystkie inne stanowiska szeregowych, z którymi związane jest: administracja materiałem wojskowym i rachunkowość pieniężna (podof. żywnościowy, mundurowy, rachunkowy itp.).

Do art. 11.

§ 10. Na podstawie karty powołania i zgodnych z nią dokumentów ewidencyjnych, które formacja otrzymała od komendanta Powiatowej Komendy Uzupelnień, dowódca formacji ogłasza w rozkazie, przez siebie wydanym, fakt i datę wcielenia poborowego i przydział do pododdziału. Od daty tej następuje zaliczenie poborowego w stan wyżywienia armji.

Do art. 12.

§ 11. Według rodzajów służby wojskowej szeregowi dzielą się na szeregowych:

- 1) piechoty,
- 2) kawalerji — z grupą szeregowych taborowych,
- 3) artylerji,
- 4) wojsk technicznych—z grupami szeregowych saperów, łączności i samochodowych,
- 5) aeronautyki,
- 6) sanitarnych,
- 7) intendentury z grupą podoficerów zawodowych administracyjno-kancelaryjnych,
- 8) żandarmerji.

§ 12. Rodzaj służby wojskowej wyznacza poborowym (przed ich wcieleniem) komendant właściwej P. K. U. indywidualnie na podstawie decyzji komisji poborowej, legendy poborowej i ilościowego rozdzielnika rekrutów, wydanego przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 13. Rozdział poborowych na poszczególne formacje w obrębie danego rodzaju służby wojskowej uskutecznia komendant P. K. U. przed wcieleniem zapomocą karty powołania—na podstawie ilościowego rozdzielnika rekrutów, ustalonego przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 14. Zmiany rodzaju służby wojskowej i przydziału do formacji w czasie służby w wojsku stałym nastąpić mogą w myśl niniejszych przepisów wykonawczych do artykułu 14 ustawy.

Do art. 14.

§ 15. Tryb przenoszenia szeregowych niezawodowych ustalają oddzielne przepisy o administrowaniu stanem szeregowych niezawodowych w wojsku stałym, wydawane przez Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 15.

§ 16. Stopnie szeregowych, wyliczone w art. 15, stanowią podstawę:

- 1) uposażenia, związanego z danym stopniem w ustawie o uposażeniu wojska, o ile dany stopień jest rzeczywistym,
- 2) specjalnych odznak, unormowanych w przepisach o umundurowaniu wojska,
- 3) awansowania na wyższy stopień w kolejności stopni ustalonych w art. 15,
- 4) specjalnych funkcji, związanych z danym stopniem, a określonych w regulaminach, instrukcjach i rozkazach Ministra Spraw Wojskowych,
- 5) wszystkich innych obowiązków i uprawnień określonych każdorazowo regulaminami i instrukcjami Ministra Spraw Wojskowych oraz rozkazami przełożonych.

§ 17. Obowiązki i prawa, związane ze stopniami tytularnymi, wyliczone są w §§ 99 — 101 niniejszego rozporządzenia.

Do art. 16.

§ 18. Szeregowi, posiadający prawo do służby półtorarocznej, otrzymują tytuł podchorążego rezerwy, jeśli ukończą szkołę podchorążych rezerwy z wynikiem wymaganym w instrukcji wyszkolenia szeregowych z cenzusem.

§ 19. Tytuł podchorążego i podchorążego rezerwy nadaje prawo noszenia specjalnych odznak, określonych w przepisach o umundurowaniu wojska i awansowania do stopni podoficerskich w myśl §§ 89 i 90 niniejszego rozporządzenia.

§ 20. Aż do chwili mianowania podporucznikiem w rezerwie podchorąży rezerwy w czasie pełnienia obowiązkowej czynnej służby pobiera uposażenie według posiadanego rzeczywistego stopnia szeregowego (art. 15).

Podchorążowie mogą być awansowani do stopnia starszego sierżanta.

Do art. 17.

§ 21. Tytuły, określające funkcje szeregowych, są ustalone w regulaminach i instrukcjach M. S. Wojsk. dla każdego rodzaju służby wojskowej.

Sposób używania tytułów przez podoficerów zawodowych jest uregulowany w niniejszych przepisach do art. 61 ustawy.

Do art. 20.

§ 22. Szeregowi wojska stałego nie mogą być członkami żadnych stowarzyszeń o charakterze politycznym, ani nie mogą należeć do zarządów, dyrekcji lub komisji rewizyjnych takich stowarzyszeń.

Nie wolno im brać udziału w zjazdach, zebraniach, odczytach, wiecach i akcjach o charakterze politycznym.

§ 23. Należenie do cywilnych stowarzyszeń, nie mających charakteru politycznego, regulują instrukcje i rozkazy Ministra Spraw Wojskowych.

§ 24. Pod zajęciem ubocznym rozumieć należy zajęcia, które nie mają bezpośredniego związku ze służbą wojskową, a nie są dozwolone wedle obowiązujących regulaminów lub rozkazów.

Do art. 21.

§ 25. Szeregowym, odbywającym służbę czynną w wojsku stałym, nie wolno zasadniczo aż do czasu przeniesienia do rezerwy wstępować w związki małżeńskie. Tylko w wyjątkowych, godnych uwzględnienia przypadkach (np. konieczność oddania swego gospodarstwa rolnego pod nadzór, zaopiekowanie się sierotami, potrzebującymi opieki matczynej i t. p.) mogą oni otrzymać od przełożonej władzy wojskowej zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego.

§ 26. Szeregowi niezawodowi, chcąc uzyskać zezwolenie przełożonej władzy wojskowej na zawarcie związku małżeńskiego, winni wnosić w drodze służbowej do swoich dowódców, uprawnionych do udzielania tych zezwoleń, umotywowane podania, załączając do nich:

- 1) stwierdzone przez władzę administracyjną I. instancji dowody, że zachodzi konieczność zawarcia małżeństwa i
- 2) świadectwo moralności narzeczonej.

§ 27. Uprawnionymi do udzielania zezwoleń na zawarcie związku małżeńskiego szeregowym niezawodowym są przełożeni, posiadający uprawnienia conajmniej dowódcy pułku.

§ 28. Zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego wydane w myśl niniejszego rozporządzenia (wzór № 1), nie przesądza kwestji, czy do zawarcia małżeństwa nie zachodzą ustawowe i religijne przeszkody. Jest ono tylko zaświadczeniem, że ze strony władzy wojskowej niema przeszkód do zawarcia małżeństwa.

§ 29. Szeregowi służby czynnej w wojsku stałym, którzy zawarli związki małżeńskie bez zezwolenia przełożonej i uprawnionej do tego władzy wojskowej, będą odpowiedzialni według § 150 K. K. W.

§ 30. O zawarciu związku małżeńskiego obowiązany jest interesowany szeregowy służby czynnej w wojsku stałym najdalej do dni 14 zameldować w drodze służbowej temu przełożonemu, który udzielił zezwolenia, przedkładając równocześnie wyciąg metryki ślubnej. O obowiązku meldowania do dni 14 o zawarciu związku małżeńskiego winien pouczyć szeregowego jego bezpośredni przełożony przy wydawaniu zezwolenia.

§ 31. Do wszystkich szeregowych wojska stałego, którzy aspirują do stopnia oficerskiego i mają do tego uprawnienia, odnoszą się w zakresie udzielania zezwoleń na zawarcie związków małżeńskich przepisy, obowiązujące oficerów zawodowych.

Do art. 22.

§ 32. Przeniesienie do rezerwy szeregowego, wybranego na posła do Sejmu lub na senatora Rze-

czypospolitej, zarządza właściwy przełożony, posiadający uprawnienia dowódcy formacji, na podstawie listu wierzytelnego, wydanego przez komisję wyborczą w myśl ordynacji wyborczej, lub na podstawie legitymacji poselskiej, wydanej przez biuro Sejmu lub Senatu.

§ 33. Przed załatwieniem formalności przeniesienia do rezerwy dowódca zarządza natychmiastowe urlopowanie.

Przeniesienie do rezerwy następuje pod względem formalnym na ogólnych zasadach z tem, że szeregowy taki przez czas sprawowania mandatu nie otrzymuje przydziału mobilizacyjnego i nie może być powołany do ćwiczeń w rezerwie.

§ 34. Z chwilą wygaśnięcia mandatu dany szeregowy podlega obowiązku ćwiczeń w rezerwie i otrzymuje przydział mobilizacyjny na ogólnych zasadach.

§ 35. O wygaśnięciu mandatu dany szeregowy jest obowiązany w ciągu 14 dni zawiadomić komendanta właściwej P. K. U.

Do art. 23.

§ 36. Urlopy szeregowych niezawodowych mogą być stałe i czasowe.

Urlopy stałe mogą być spowodowane:

- 1) czasową niezdolnością do służby wojskowej. Warunki i sposób udzielania na tej podstawie urlopów określone są w przepisach sanitarno-rewizyjnych, wydanych przez Ministra Spraw Wojskowych;
- 2) stałym urlopowaniem danego rocznika w myśl art. 66 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej. Stałe urlopowanie zarządza każdorazowo oddzielnym rozkazem Minister Spraw Wojskowych.

Z chwilą stałego urlopowania w myśl pkt. 1 i 2 szeregowi zostają skreśleni ze stanu wyżywienia armji, tracą prawo noszenia munduru wojskowego, pozostają jednak w ewidencji i w dyspozycji ich formacji ewidencyjnych, a w innych sprawach podlegają bezpośrednio komendantowi właściwej P. K. U.

§ 37. Urlop czasowy jest to zwolnienie szeregowego na pewien czas od wszelkich zajęć służbowych z prawem opuszczenia miejsca postoju formacji, w której dany szeregowy pełni służbę, z zachowaniem wszelkich innych obowiązków i praw szeregowego.

§ 38. Urlopy czasowe szeregowych niezawodowych mogą być:

- 1) okolicznościowe, udzielane w sprawach osobistych, rodzinnych i majątkowych,
- 2) kuracyjne, celem poratowania zdrowia lub leczenia w sezonowych zakładach i sanatorjach.

§ 39. Urlopy okolicznościowe nie mogą przekraczać u szeregowych niezawodowych obowiązkowej służby stałej 10 dni w każdym roku służby. Szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia, powołani do ćwiczeń względnie przeszkolenia w myśl art. 70 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, i szeregowi, odbywający służbę wojskową w myśl art. 56, 76 i 111

powyższej ustawy, otrzymać mogą urlop okolicznościowy tylko w wyjątkowych przypadkach, na czas najwyżej do 4 dni za cały okres służby względnie ćwiczeń.

Przedłużenie urlopów okolicznościowych ponad powyższe normy jest dopuszczalne tylko w razie obłożnej choroby i zalicza się na poczet urlopu kuracyjnego.

§ 40. Urlopy kuracyjne dzielą się na:

- 1) zdrowotne,
- 2) lecznicze.

Urlopy zdrowotne mogą być udzielane szeregowym, których stan zdrowia nie wymaga ani wykonania zabiegów leczniczych, ani opieki lekarskiej, przyczem rokuje zupełną poprawę, a jednak czasowo znosi lub zmniejsza w znaczniejszym stopniu ich zdolność do służby wojskowej.

§ 41. Czas trwania urlopu zdrowotnego dla szeregowych niezawodowych nie może przewyższać 6 tygodni przez cały czas służby wojskowej.

Urlopów zdrowotnych do trzech tygodni włącznie udziela uprawniony do tego dowódca (§ 49) na podstawie świadectwa wojskowo-lekarskiego, wystawionego przez lekarza formacji względnie garnizonu.

Urlopów zdrowotnych ponad trzy tygodnie udziela uprawniony do tego dowódca (§ 49) na podstawie komisyjnie zestawionego świadectwa wojskowo-lekarskiego garnizonowej izby chorych, względnie szpitala wojskowego.

§ 42. Dowódca, uprawniony do udzielania urlopów zdrowotnych, może nie uwzględnić urlopowania proponowanego świadectwem wojskowo-lekarskiem i powinien wdrożyć w takim wypadku na podstawie odnośnego świadectwa wojskowo-lekarskiego postępowanie rewizyjne w myśl przepisów sanitarno-rewizyjnych.

§ 43. Dowódca formacji nieewidencyjnej zawiadamia o udzieleniu urlopu zdrowotnego dowódcę formacji ewidencyjnej.

§ 44. Urlopy lecznicze udzielane są szeregowym, pozostającym na leczeniu w szpitalach wojskowych, z chwilą, gdy stan zdrowia nie wymaga już dalszej opieki lekarskiej, a przebyte choroby zakaźne lub ostre schorzenia względnie zabiegi operacyjne powodują konieczność dłuższego wypoczynku, po którym przewiduje się powrót do zdrowia.

Czas trwania urlopu leczniczego dla szeregowych niezawodowych nie może przewyższać sześciu tygodni.

Urlopów leczniczych udziela komendant szpitala, w którym szeregowy przebywał na leczeniu, na podstawie komisyjnie zestawionego świadectwa wojskowo-lekarskiego.

Ódpis tego świadectwa z zawiadomieniem o odejściu szeregowego na urlop przesyła komendant szpitala natychmiast właściwemu dowódcy formacji.

Po upływie urlopu leczniczego szeregowi wracają wprost do swej formacji, z której odeszli do szpitala na leczenie.

§ 45. Urlopów zdrowotnych udzielać również można szeregowym, co do których wdrożone zostało

postępowanie rewizyjne, na czas do ukończenia tego postępowania, jeżeli udzielony urlop nie przedłuży lub nie utrudni samego postępowania rewizyjnego.

§ 46. Urlopów zdrowotnych i leczniczych nie należy udzielać szeregowym chorym na cierpienia przewlekłe, zaś w szczególności chorym, którzy nie wyrazili zgody na wykonanie niezbędnych zabiegów operacyjnych, chorym na gruźlicę otwartą, na choroby uszu i oczu (z wyjątkiem urlopów leczniczych po zabiegach operacyjnych) wreszcie chorym umysłowo. Chorzy tacy podlegają postępowaniu rewizyjnemu w myśl przepisów sanitarno-rewizyjnych.

§ 47. Chorym umysłowo mogą być udzielone urlopy lecznicze po wdrożeniu postępowania rewizyjnego za pisemną zgodą osób obejmujących opiekę nad chorymi.

W żadnym wypadku nie wolno urlopować chorych umysłowo niebezpiecznych dla siebie i otoczenia.

§ 48. Przedłużenie urlopu zdrowotnego lub leczniczego jest dopuszczalne tylko w drodze postępowania rewizyjnego w myśl przepisów sanitarno-rewizyjnych, oraz w wyjątkowych przypadkach, gdy urlopowany jest tak ciężko chory, że jego powrotna podróż względnie transport do najbliższego szpitala wojskowego byłoby połączone z niebezpieczeństwem dla jego zdrowia. Przedłużenia urlopu zdrowotnego lub leczniczego w ostatnim przypadku udzielają dowódcy formacji na okres czasu niezbędnie konieczny dla uzyskania zdolności do transportu.

§ 49. Prawo udzielania urlopów przysługuje:

- 1) przełożonym, posiadającym uprawnienia dowódcy kompanji, urlopów do 3 dni.
- 2) przełożonym, posiadającym uprawnienia dowódcy bataljonu, urlopów do 7 dni.
- 3) przełożonym, posiadającym uprawnienia dowódcy pułku, urlopów do najwyższych rozmiarów, ustalonych niniejszemi przepisami.

§ 50. Dowódcy (komendanci, kierownicy, szefowie) powinni przy udzielaniu urlopów brać pod uwagę stan faktyczny podległej formacji, stopień wykszolenia, zachowanie się, jak i osobiste stosunki proszącego o urlop, a przedewszystkiem baczyc, by na skutek udzielonych przez nich urlopów nie ucierpiał tok normalny służby podległej formacji wojskowej.

§ 51. Nie należy udzielać urlopów czasowych do miejscowości zagrożonych epidemją.

§ 52. Ordynansi otrzymują urlopy czasowe za zgodą oficera, w którego dyspozycji się znajdują.

§ 53. Jeśli jest wiadomem, że proszący o urlop zostanie w ciągu tygodnia urlopowany na stałe (przeniesiony do rezerwy i t. p.), to nie należy takiemu szeregowemu udzielać urlopu czasowego, lecz od razu urlopu stałego.

§ 54. Czasowe wstrzymanie urlopów szeregowym, może zarządzić dowódca Okręgu Korpusu w podległych mu formacjach.

§ 55. Udzielone urlopy i przedłużenie urlopów ogłaszać należy w rozkazach dziennych z oznacze-

niem pierwszego i ostatniego dnia urlopu i prowadzić w ewidencji.

§ 56. Szeregowi urlopowani powinni być poddani oględzinom lekarskim przed odejściem na urlop i po powrocie z urlopu.

§ 57. Przed każdym wyjazdem na czasowy urlop, powinni szeregowi oddać do przechowania w magazynie podręcznym pododdziału te rzeczy skarbowe, które nie mogą być zabrane na urlop (§ 66).

W szczególności należy czasowo urlopowanymi szeregowym odbierać broń palną. Za wykonanie tego rozkazu odpowiadają osobiście bezpośrednio przełożeni dowódcy (komendanci, kierownicy, szefowie) urlopowanych szeregowych.

§ 58. Urlopów kuracyjnych należy udzielać z urzędu, na podstawie słuźbowo przesłanych świadectw lekarzy wojskowych względnie szpitali wojskowych.

§ 59. Udokumentowane prośby o przedłużenie urlopu powinni urlopowani szeregowi przedkładać pisemnie, w drodze przez wojskową komendę lokalną, znajdującą się w miejscu pobytu urlopowanego, a w braku takiej, wprost temu przełożonemu, któremu przysługuje prawo przedłużenia urlopu.

Komendanci komend lokalnych obowiązani są w takich przypadkach przedłożone prośby odpowiednio zaopiniować co do konieczności przedłużenia urlopu i odesłać je niezwłocznie do właściwych formacji wojskowych.

Do podań o przedłużenie urlopu należy dołączyć świadectwo lekarskie wojskowego lekarza garnizonu. Jeżeli w miejscu urlopowania lub w pobliżu niema lekarza garnizonowego, można dołączyć wyjątkowo świadectwo lekarza powiatowego, lub też lekarza prywatnego. W tym ostatnim przypadku należy dołączyć zaświadczenie naczelnika gminy, że uzyskanie świadectwa lekarza powiatowego było niemożliwe.

W świadectwie lekarskiem, mającem na celu stwierdzenie niezdolności urlopowanego do powrotnej podróży ze względu na ciężką chorobę, powinien być podany przypuszczalny okres czasu, niezbędny do osiągnięcia zdolności podróżowania.

Podania o przedłużenie urlopu (o nowy urlop) powinny być przedkładane w takim terminie, by załatwienie podania nastąpić mogło przed ukończeniem urlopu i by tem samem w razie odmownej decyzji proszący mógł na czas powrócić do swojej formacji wojskowej.

Spóźnionych podań w zasadzie nie należy uwzględniać.

§ 60. Podania o urlop zagraniczny wnoszą szeregowi w drodze słuźbowej do Ministra Spraw Wojskowych.

Szeregowi, którzy otrzymali od Ministra Spraw Wojskowych zezwolenie na urlop zagraniczny, proszą bezpośrednio na podstawie tego zezwolenia właściwą cywilną władzę administracyjną o wydanie paszportu zagranicznego.

Uzyskanie wiz na paszporcie w konsulatach tych krajów, do których dany szeregowy wyjeżdża, względnie przez które przejeżdża, należy do niego.

§ 61. Szeregowi urlopowani do miejscowości położonych w granicach Rzeczypospolitej Polskiej otrzymać winni wojskowy dokument urlopowy, ustalony oddzielnym regulaminem administracyjnym, wydanym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Na dokumencie urlopowym powinny być wyszczególnione wszystkie miejscowości, w których dany urlopowany ma zamiar przebywać.

§ 62. Szeregowi, którzy urlopowani zostają do miejscowości położonych zagranicą, posiadać winni prócz wojskowego dokumentu urlopowego także paszport zagraniczny.

§ 63. Dokumenty urlopowe i paszporty, których ważność wygasła, należy szeregowym odebrać.

Szeregowy, który swój dokument urlopowy zgubi, powinien o tem niezwłocznie zameldować temu przełożonemu, który udzielił mu urlopu.

Przedłożenie meldunku powinno nastąpić w drodze przez komendę lokalną miejsca urlopu, zaś w braku takiej wprost.

Szeregowi tacy winni otrzymać duplikat dokumentu urlopowego od władzy lokalnej. Duplikat dokumentu urlopowego należy oznaczyć napisem „duplikat”.

§ 64. W razie pobytu urlopowanego szeregowego w jakimś garnizonie ponad 24 godzin powinien szeregowy osobiście zameldować swój przyjazd i odjazd w wojskowej komendzie lokalnej.

W przypadkach, gdyby w danej miejscowości dyzlokowaną była składowa część własnej formacji wojskowej, powinien urlopowany szeregowy zameldować również dowódcy tejże składowej części o swym przyjeździe i wyjeździe.

W miejscowościach, w których niema załogi wojskowej, powinni czasowo urlopowani szeregowi zgłosić swój przyjazd i wyjazd w posterunku policji państwowej, a w braku tegoż w urzędzie gminnym.

Przyjazd należy meldować w ciągu 24 godzin od chwili przyjazdu, zaś wyjazd na 24 godzin przed wyjazdem.

Wyjazd należy zameldować w komendzie lokalnej (zgłosić w posterunku policji państwowej, urzędzie gminnym), tylko w takich przypadkach, jeśli pobyt w miejscu urlopu trwał ponad 8 dni, w innych przypadkach melduje się wyjazd równocześnie z przyjazdem.

Urlopowani czasowo zagranicą, powinni swój przyjazd i wyjazd meldować pisemnie do najbliższej polskiej placówki zagranicznej.

Meldowanie się szeregowych w komendzie lokalnej (względnie zgłoszenie się w posterunku policji państwowej, urzędzie gminnym) powinny te władze poświadczyć zapomocą odpowiedniej pieczęci na dokumencie urlopowym i prowadzić w ewidencji w „książce meldunkowej” czasowo urlopowanych szeregowych (wzór № 2).

§ 65. Przed odjazdem na czasowy urlop winien szeregowy pozostawić swój dokładny adres.

§ 66. Czasowo urlopowani (za wyjątkiem urlopowanych zagranicą) zatrzymują swoje mundury i broń białą.

Noszenie munduru zagranicą jest zasadniczo wzbronione. Zezwolenie wydać może tylko Minister Spraw Wojskowych.

§ 67. Czasowo urlopowany szeregowy jest obowiązany przerwać urlop i powrócić natychmiast do swej formacji:

- 1) w razie ogłoszenia mobilizacji i
- 2) w razie odwołania z urlopu.

Szeregowi czasowo urlopowani zagranicą, powinni po otrzymaniu wiadomości o mobilizacji W. P. natychmiast nie czekając powołania, powrócić do swojej właściwej formacji wojskowej.

§ 68. W razie śmierci urlopowanego urzędnik stanu cywilnego względnie prowadzący księgi metrykalne obowiązany jest przestać urzędowe zawiadomienie o zejściu, a naczelnik gminy dokument urlopowy do komendy lokalnej, znajdującej się w miejscu śmierci danego szeregowego.

Komenda lokalna przesyła urzędowe zawiadomienie o zejściu i dokument urlopowy do właściwej formacji macierzystej względnie służbowej danego szeregowego.

W miejscowościach, gdzie niema załogi, powinien urzędnik stanu cywilnego przestać urzędowe zawiadomienie o zejściu, a naczelnik gminy dokument urlopowy zmarłego szeregowego właściwej władzy administracyjnej I instancji.

Władza administracyjna I instancji przesyła te dokumenty właściwej formacji macierzystej względnie służbowej.

Naczelnik gminy obowiązany jest prócz tego odesłać broń białą zmarłego szeregowego do właściwej formacji wojskowej.

Do art. 26.

§ 69. Podstawą degradacji szeregowych niezawodowych jest:

- 1) prawomocny wyrok sądu, orzekający degradację,
- 2) orzeczenie dyscyplinarne, wydane na podstawie przepisów dyscyplinarnych dla wojska.

Zdegradowany szeregowy powinien być natychmiast przeniesiony ewidencyjnie, etatowo, służbowo i gospodarczo do innej formacji tego samego rodzaju służby wojskowej. Przeniesienie zarządza na wniosek dowódcy danej formacji dowódca O. K. na ogólnych zasadach.

Nienaganne sprawowanie, widoczna poprawa w ciągu 6 miesięcy i przebieg poprzedniej służby mogą być podstawą ponownego awansowania, o ile charakter czynu i skutki wyroku sądowego nie stoją temu na przeszkodzie.

Do art. 27.

§ 70. Kara aresztu lub więzienia, orzeczona prawomocnym wyrokiem sądowym, wlicza się do czasu służby wojskowej, jeśli czas odbytej kary pozbawienia wolności nie przekracza okresu sześciu tygodni.

Do art. 28.

§ 71. Szeregowi niezawodowi zostają przeniesieni ze służby w wojsku stałym:

I. do rezerwy:

- a) wskutek ukończenia ustawowo przewidzianej obowiązkowej służby w wojsku stałym, jeżeli nie pozostają nadal w służbie wojskowej jako podoficerowie zawodowi lub szeregowi nadterminowi,
- b) na podstawie art. 22 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wskutek wybrania na posła do Sejmu lub na senatora Rzeczypospolitej.

II. do pospolitego ruszenia na podstawie orzeczenia komisji rewizyjnej w myśl obowiązujących przepisów sanitarno-rewizyjnych.

§ 72. Przeniesienie szeregowego niezawodowego do rezerwy wskutek odbycia służby w wojsku stałym następuje zasadniczo po upływie tego dnia, w którym kończy się jego obowiązek, przewidziany w art. 4 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, po ewentualnym odliczeniu czasu a) trwania kary w myśl art. 27 ustawy i § 70 nin. rozp., b) przebywania w dezercji, c) urlopowania wskutek czasowej niezdolności do służby wojskowej w myśl orzeczenia komisji rewizyjnej (§ 36 pkt. 1)—a w każdym razie najpóźniej w końcu tego roku kalendarzowego, w którym szeregowy niezawodowy kończy 40 lat życia.

§ 73. Jeśli szeregowy w chwili, w której powinien być przeniesiony do rezerwy, znajduje się w wojskowym areszcie dyscyplinarnym lub w szpitalu wojskowym na leczeniu, przeniesienie go do rezerwy następuje po odcierpieniu kary dyscyplinarnej aresztu lub po wyjściu ze szpitala, jeśli zaś w danej chwili znajduje się w wojskowym więzieniu karnym na podstawie prawomocnego wyroku sądowego, zostaje przekazany sądom cywilnym dla dalszego odbywania kary i z tą chwilą przeniesiony do rezerwy. Właściwy sąd wojskowy decyduje, kiedy może być przeniesiony do rezerwy szeregowy, który znajduje się w wojskowym więzieniu śledczym i podlega przeniesieniu do rezerwy.

§ 74. Szeregowi, którzy na podstawie art. 66 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej zostali stale urlopowani przed terminem, określonym w art. 4 powyższej ustawy, mogą być przeniesieni do rezerwy zbiorowo w ustawowo przewidzianym terminie.

§ 75. Przeniesienie do pospolitego ruszenia na podstawie orzeczenia komisji rewizyjnej następuje z chwilą zatwierdzenia tego orzeczenia przez dowódcę, uprawnionego przepisami sanitarno-rewizyjnymi.

§ 76. Szeregowi, przeniesieni do rezerwy lub pospolitego ruszenia, otrzymują od władz wojskowych książeczki wojskowe jako osobiste dokumenty wojskowe, stwierdzające ich stosunek do wojska.

Do art. 29.

§ 77. Szeregowi niezawodowi podlegają zwolnieniu z wojska stałego:

- 1) w razie zupełnego zwolnienia od obowiązku służby wojskowej na podstawie ustawy

o powszechnym obowiązku służby wojskowej. Przełożeni, posiadający uprawnienie co najmniej dowódcy pułku, zarządzają w tym wypadku zwolnienie na podstawie urzędowego zawiadomienia, otrzymanego od komendanta właściwej P. K. U.

- 2) w razie uznania ich za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (kategoria E). Podstawą do zwolnienia jest orzeczenie komisji rewizyjno-lekarskiej, działającej w myśl wojskowych przepisów sanitarno-rewizyjnych. Orzeczenie komisji musi być zatwierdzone przez dowódcę, uprawnionego przepisami rewizyjnymi.
- 3) Na podstawie prawomocnego wyroku sądowego, orzekającego wydalenie z wojska lub powodującego wyłączenie ze służby wojskowej. Zwolnienie zarządza w tym wypadku przełożony, posiadający uprawnienia co najmniej dowódcy pułku, na podstawie urzędowego zawiadomienia, otrzymanego od komendanta właściwej P. K. U.

Do art. 31.

§ 78. Wniosek nominacyjny (wzór № 3) sporządza przełożony, posiadający uprawnienia co najmniej dowódcy pododdziału (kompanji), i przedkłada ze swą opinią w drodze służbowej dowódcy, uprawnionemu do awansowania w myśl art. 42 ustawy.

§ 79. Ogólnymi warunkami awansowania szeregowych niezawodowych są:

- 1) przesłużenie w posiadanym stopniu co najmniej takiego okresu czasu, który jest wymagany dla każdego stopnia w art. 32 i 34—36 ustawy,
- 2) nienaganne sprawowanie się,
- 3) zdolności instruowania lub fachowe,
- 4) przewidziane ustawą dla danego stopnia ukończenie szkoły wojskowej,
- 5) wolny etat, związany z nowym stopniem, jeśli chodzi o awansowanie do stopnia rzeczywistego.

§ 80. Upływ czasokresów awansowych, podanych w pkt. 1 § 79 jak i w innych przepisach niniejszego rozporządzenia, nie daje sam przez się — nawet przy istnieniu innych warunków — prawa do natychmiastowego awansowania. Czasokresy te należy traktować jako minimalny warunek, który może być wykorzystany przez uprawnionego dowódcę tylko w wyjątkowych przypadkach.

Awansowanie jest regulowane istotnymi potrzebami formacji i etatami, a w tych granicach rzeczywistą korzyścią dla stanu wyszkolenia i toku służby.

Do art. 32.

§ 81. Stopień st. szeregowca (st. strzelca, st. ułana, st. szwoleżera, bombardjera i st. sapera) otrzymać mogą szeregowcy, którzy:

- 1) przesłużyli co najmniej 4 miesiące i odbyli szkolenie rekruta w danym rodzaju służby wojskowej,
- 2) umieją po polsku czytać, pisać i rachować w zakresie elementarnym,
- 3) posiadają zdolności instruowania lub fachowe.

Do art. 33.

§ 82. Stopień kaprała (żandarma) otrzymać mogą ci st. szeregowcy, którzy ukończyli z pomyślnym wynikiem szkołę podoficerską, przewidzianą dla danej broni lub służby w regulaminach i instrukcjach Ministra Spraw Wojskowych.

§ 83. Fachowcy i rzemieślnicy, którzy są cechowymi majstrami lub czeladnikami, lub którzy mają co najmniej 2 letnią praktykę w danym zawodzie, mogą w formacjach, w których specjaliści ich fachu są etatami przewidziani, ukończyć, zamiast szkoły podoficerskiej, fachowy kurs wojskowy, który będzie szczegółowo dla każdego fachu określony rozkazami Ministra Spraw Wojskowych. Ukończenie takiego kursu jest równoznaczne z ukończeniem szkoły podoficerskiej dla tych szeregowych, którzy złożą zobowiązanie do dalszej trzyletniej służby w charakterze podoficera zawodowego w kategorii podoficerów zawodowych majstrów wojskowych po odbyciu obowiązkowej, ustawą przewidzianej, służby w wojsku stałym.

§ 84. Dla szeregowych posiadających wykształcenie co najmniej 4 klas szkoły powszechnej, a którzy po ukończeniu szkoły rekruta zostaną przydzieleni na stałe do funkcji administracyjno-kancelaryjnych, ukończenie kursu (szkoły) administracyjno-kancelaryjnego i złożenie z pomyślnym wynikiem egzaminu według programu, który będzie szczegółowo określony rozkazami Ministra Spraw Wojskowych, jest uważane za równoznaczne z ukończeniem szkoły podoficerskiej, jeżeli szeregowi ci zobowiążą się do dalszej 3-letniej służby w charakterze podoficera zawodowego administracyjno-kancelaryjnego po odbyciu obowiązkowej, ustawą przewidzianej, służby w wojsku stałym.

§ 85. Szeregowi, którzy posiadają wykształcenie muzyczne (ukończyli przed obowiązkową służbą wojskową pułkową szkołę wychowanków orkiestr wojskowych z pomyślnym egzaminem lub złożą kwalifikacyjny egzamin według programu ustalonego w instrukcji o przeszkoleniu orkiestrantów zawodowych), mogą być po 6 miesiącach przeszkolenia w szeregach przydzieleni do etatowej orkiestry pułkowej, przyczem wyżej wymienione wykształcenie muzyczne jest uważane za równoznaczne z ukończeniem szkoły podoficerskiej, jeżeli szeregowy zobowiąże się do trzyletniej służby w charakterze podoficera zawodowego orkiestranta po odbyciu obowiązkowej, ustawą przewidzianej, służby w wojsku stałym. Tacy szeregowi mogą być mianowani kaprałami najwcześniej po przesłużeniu 6 miesięcy w stopniu st. szeregowca.

Do art. 34.

§ 86. plutonowymi mogą być mianowani szeregowi, którzy w stopniu kaprała przesłużyli co najmniej 8 miesięcy. Szeregowi niezawodowi mogą być awansowani na plutonowych w drodze wyjątku, najwcześniej z dniem stałego urlopowania w myśl art. 66 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej lub przeniesienia do rezerwy. Nie dotyczy to szeregowych, posiadających warunki z art. 37 ustawy, a którzy mogą ten stopień—jednak tylko tytularny—

uzyskać przed przeniesieniem do rezerwy lub przed stałym urlopowaniem.

Do art. 37.

§ 87. Szeregowi, awansowani na zasadzie art. 37 ustawy bez względu na wakans etatowego stanowiska, związanego z nowym stopniem, otrzymują stopień tytularny.

Prawa i obowiązki, związane ze stopniem tytularnym, określone są w §§ 103 do 109 niniejszego rozporządzenia.

Dowodem, stwierdzającym wykształcenie w myśl art. 37 ustawy jest oryginalne urzędowe świadectwo, wydane przez dyrekcję danej szkoły. Urzędowy odpis (sporządzony i zaświadczony przez dowódcę formacji) takiego świadectwa dołącza się do dokumentów ewidencyjnych szeregowego. Oryginał może być zwrócony.

§ 88. Co do szkół zawodowych (punkt c) art. 37) wydane będą rozporządzenia właściwych ministrów w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Do art. 38.

§ 89. Stopnie podoficerskie, nadane szeregowym, odbywającym służbę półtoraroczną, w myśl zasad art. 38 mogą być tylko tytularne; warunek wakansu etatowego stanowiska niema tu zastosowania, jak i czasokresy z art. 32—36 i kolejność stopni z art. 30 ustawy.

§ 90. Szeregowi, odbywający służbę półtoraroczną, mogą być awansowani do stopnia:

1) st. szeregowca po ukończeniu szkoły rekruta swego rodzaju służby wojskowej,

2) tytularnego kaprała: a) po ukończeniu okresu podoficerskiego w szkole podchorążych z postępem co najmniej „dobrym”—lub b) po ukończeniu szkoły podchorążych rezerwy z postępem, wymagany w instrukcji wyszkolenia szeregowych z cenzusem.

3) tytularnego plutonowego: a) po ukończeniu szkoły podchorążych rezerwy z postępem co najmniej „bardzo dobrym”—lub b) podczas dalszej obowiązkowej służby w pułku, najwcześniej jednak po 4 miesiącach od dnia ukończenia szkoły podchorążych rezerwy.

4) tytularnego sierżanta podczas drugiego okresu swej służby półtorarocznej w formacji przed przeniesieniem do rezerwy.

§ 91. Przy przeniesieniu do rezerwy posiadane stopnie tytularne stają się rzeczywistymi.

Podczas ćwiczeń w rezerwie podchorążowie-sierżanci mogą uzyskać drogą awansu stopień st. sierżanta.

Do art. 31.

§ 92. Szeregowi, odbywający służbę półtoraroczną, którzy nie ukończyli z pomyślnym wynikiem szkoły podchorążych rezerwy, lub zostali wykluczeni ze szkoły podchorążych, tracą prawo do służby półtorarocznej zgodnie z ustawą o powszechnym obowiązku służby wojskowej i pełnią dalszą obowiązkową służbę wojskową na ogólnych zasadach. Czas

przebyty w szkole podchorążych zalicza się im do służby w wojsku stałym.

§ 93. Stopień, nadany im przy opuszczeniu szkoły przez komisję kwalifikacyjną w myśl art. 39 ustawy, jest stopniem rzeczywistym.

Dalszy ich awans odbywa się na ogólnych zasadach.

Do art. 40.

§ 94. Awansowanie szeregowego za czyn wyjątkowego męstwa na polu bitwy, przy zachowaniu warunków art. 40 ustawy, następuje zawsze tylko o jeden stopień.

Takie awansowanie zarządza dowódca, posiadający uprawnienia dowódcy dywizji, na wniosek dowódcy formacji.

Do art. 41.

§ 95. Mianowanie podporucznikiem na warunkach art. 41 ustawy, następuje bez względu na posiadany stopień, na wniosek dowódcy formacji, w sposób określony w art. 11 i 12 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów.

Do art. 42.

§ 96. Przełożonym uprawnionym do awansowania szeregowych niezawodowych i zawodowych w myśl art. 42 ustawy, w ramach obowiązujących etatów, jest posiadający uprawnienia co najmniej dowódcy pułku dowódca formacji, w której szeregowy posiada stałą przynależność służbową, po uzyskaniu potwierdzenia dowódcy formacji ewidencyjnej, że odpowiedni etat jest wolny. Wyjątek stanowi nadawanie stopni wyższych w myśl art. 38 i 39 ustawy.

Dowódca formacji, w której szeregowy posiada jedynie czasową przynależność służbową, może jako bezpośredni przełożony stawiać tylko wniosek awansowania.

§ 97. O awansowaniu musi być zawiadomiony w celach ewidencyjnych dowódca formacji ewidencyjnej przez dowódcę, który awans zarządził.

Do art. 43.

§ 98. Awans szeregowego ogłasza w rozkazie dziennym dowódca, do awansowania uprawniony. Tak w tym rozkazie, jak i w decyzji na wniosku nominacyjnym, musi być podana data, od której nowy stopień ma być liczony. Data ta nie może być wcześniejsza od decyzji i od daty rozkazu. Awans ma być ogłaszany w rozkazie w następującej formie: „st. szeregowca N. N. z . . . . (formacja) awansuje z dniem . . . . . do (rzeczywistego, tytularnego) stopnia kaprała”.

Data, od której nowy stopień się liczy, jest podstawą wszystkich obowiązków i uprawnień, związanych z nowym stopniem.

Awans ma być odnotowany w zeszycie ewidencyjnym (przez dowódcę pododdziału), w arkuszu ewidencyjnym i książeczce wojskowej (przez dowódcę formacji ewidencyjnej) w odpowiednich rubrykach następująco: „awansowany do stopnia. . . . . z dniem rozkazem dowódcy N. N. (formacji) № . . . z dnia . . . . .”.

Do art. 44.

§ 99. Przepisy o awansowaniu obowiązują również na czas wojny, jeżeli rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej nie postanowi inaczej.

Do art. 45.

§ 100. Czas postępowania dyscyplinarnego wlicza się do czasokresów, wymienionych w art. 32, 34, 35 i 36 ustawy. Tak samo zalicza się czas kary dyscyplinarnej, jeżeli tą karą nie była degradacja. W razie degradacji czasokres liczy się od daty degradacji.

§ 101. Czas postępowania sędowo-karnego, połączonego z aresztem prewencyjnym, wlicza się do czasokresów awansowych tylko wtedy, gdy nastąpiło zaniechanie lub umorzenie postępowania, albo uniewinnienie prawomocnym wyrokiem sądowym.

Do czasu pozbawienia wolności na podstawie prawomocnego wyroku sądowego, którego w myśl art. 45 ustawy nie wlicza się do czasokresów awansowych, należy zaliczać jedynie czas faktycznego przebywania w zamknięciu, a nie cały czas kary orzeczonej wyrokiem sądowym.

§ 102. Czas przebyty w niewoli może być wliczony do czasokresów awansowych, jeżeli postępowanie rehabilitacyjne będzie miało dodatni wynik dla szeregowego w myśl §§ 171 — 173 niniejszego rozporządzenia.

Do art. 46 — 49.

§ 103. Prócz przypadków przewidzianych w art. 37 i 38 ustawy szeregowy, pełniący służbę pod każdym względem wzorowo, oraz okazujący wybitne zdolności i szczególne zainteresowanie w służbie wojskowej, może otrzymać tytularnie stopień podoficerski, niezależnie od wakansów w stopniach przewidzianych etatami formacji, o ile wymagają tego względy służbowe.

Przy nadawaniu stopni tytularnych obowiązują tak czasokresy, wymienione w art. 32, 34 — 36, jak i inne ogólne zasady awansowania, lub specjalne warunki, wymagane dla danego stopnia (ukończenie szkoły podoficerskiej, szkoły podoficerów zawodowych).

§ 104. Stopień tytularny może być tylko o jeden stopień wyższy od rzeczywistego.

§ 105. Kary dyscyplinarne do podoficerów w stopniach tytularnych są stosowane tak, jak do podoficerów w odpowiednich stopniach rzeczywistych.

§ 106. Posiadający stopnie tytularne noszą odznaki, przewidziane w przepisach o umundurowaniu dla tych samych stopni rzeczywistych.

§ 107. Tytularne stopnie podoficerskie stają się automatycznie rzeczywistymi w razie ogłoszenia mobilizacji dla wszystkich objętych mobilizacją z chwilą zgłoszenia się w właściwej formacji. Stwierdzenie tego awansu przeprowadza dowódca formacji w myśl ogólnych zasad awansowania, bez wniosku nominacyjnego.

§ 108. Stopnie tytularne nie mogą przekraczać 10% etatowego stanu podoficerów danej formacji.

Do art. 50.

§ 109. Podział szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia na rodzaje służby wojskowej odpowiada podziałowi szeregowych wojska stałego.

§ 110. Przeniesienie szeregowych, pozostających w rezerwie lub pospolitem ruszeniu, z jednego rodzaju służby wojskowej do innego, jako też przeniesienie z jednej formacji do innej w obrębie tego samego rodzaju służby wojskowej przeprowadza komendant właściwej P. K. U. na podstawie obowiązujących instrukcyj i rozkazów.

W czasie pełnienia czynnej służby (ćwiczenia, mobilizacja) zasady przenoszenia szeregowych wojska stałego dotyczą również szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia.

Do art. 52.

§ 111. Pod powołaniem szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia do służby wojskowej w znaczeniu art. 52 ustawy należy rozumieć powołanie na ćwiczenia, na nadzwyczajne ćwiczenia, mobilizację ogólną i częściową, zebrania kontrolne i powołanie na wyszkolenie wojskowe nauczycieli szkół powszechnych (art. 70, 71, 73, 75 ust. 2, 76, 85, 86 i 111 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej).

§ 112. Chwilą powołania do służby wojskowej jest dla szeregowego rezerwy i pospolitego ruszenia dzień, na który został powołany doręczoną mu w sposób przepisany kartą powołania, wydaną przez komendanta właściwej P. K. U., lub dzień, podany w obwieszczeniach mobilizacyjnych; chwilą zwolnienia zaś ze służby wojskowej jest dzień, w którym został skreślony ze stanu wyżywienia wojska. Czas odbywania ćwiczeń w rezerwie, lub innej czynnej służby wojskowej, w razie powołania do niej, jest określony w ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej i w rozporządzeniu wykonawczem do tej ustawy.

§ 113. Szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia (po wyjściu z rezerwy) podlegają przepisom wojskowego kodeksu karnego od dnia, na który zostali powołani celem pełnienia służby w wojsku.

Do art. 53.

§ 114. Szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia od dnia, na który zostali powołani do czynnej służby wojskowej na ćwiczenia, nie mają prawa wybierania posłów do Sejmu i senatorów Rzeczypospolitej.

Nie wolno im brać w tym czasie udziału w zjazdach, zebraniach i odczytach, wiecach i akcjach, mających cele polityczne.

Niedozwolone jest również od tego dnia wykonywanie zawodu cywilnego i zajęcia ubocznego.

§ 115. Szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia, powołani do czynnej służby wojskowej wskutek mobilizacji, podlegają wszystkim ograniczeniom, podanym w przepisach wykonawczych do art. 20 ustawy.

Do art. 54.

§ 116. Szeregowy rezerwy lub pospolitego ruszenia, wybrany przed powołaniem na ćwiczenia w rezerwie na posła do Sejmu lub na senatora Rzeczypospolitej, zostanie przez komendanta właściwej P. K. U. zwolniony od powołania na podstawie listu wierzytelnego, wydanego przez komisję wyborczą w myśl ordynacji wyborczej lub na podstawie legitymacji poselskiej, wydanej przez biuro Sejmu lub Senatu.

Na tej podstawie komendant P. K. U. unieważnia jego przydział mobilizacyjny w myśl obowiązujących przepisów.

Jeśli wybór nastąpi w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej, obowiązuje postępowanie przewidziane w przepisach wykonawczych do art. 22 ustawy.

§ 117. Z chwilą wygaśnięcia mandatu poselskiego szeregowy rezerwy lub pospolitego ruszenia jest obowiązany zawiadomić o tem w ciągu 14 dni komendanta właściwej P. K. U.

§ 118. Szeregowy rezerwy lub pospolitego ruszenia nie jest obowiązany do dodatkowego odbycia tych ćwiczeń (art. 70 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej), od których został zwolniony w czasie sprawowania mandatu poselskiego.

Do art. 55.

§ 119. Wyjazdy zagranicę szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia uregulowane są w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Do art. 56.

§ 120. Szeregowym rezerwy i pospolitego ruszenia przed faktycznym zgłoszeniem się do czynnej służby wojskowej nie wolno używać munduru wojskowego, ani jego części z odznakami wojskowymi (orzełek, naszywki oznaczające stopień wojskowy, patki, guziki typu wojskowego i t. p.).

Do art. 57.

§ 121. Szeregowi rezerwy mogą być awansowani pod warunkiem nienagannego sprawowania się na następujących zasadach:

- 1) na st. szeregowca mogą być awansowani ci szeregowcy, którzy w czasie ćwiczeń wykazają dostateczną znajomość służby i wzorową karność,
- 2) na kaprała mogą być awansowani ci st. szeregowcy rezerwy, którzy ukończyli w czasie służby w wojsku stałym szkołę podoficerską, a którzy w czasie ćwiczeń wykazują się dobrą znajomością służby, wzorową karnością, oraz zdolnością dowodzenia,
- 3) na plutonowego mogą być awansowani ci kaprale rezerwy, którzy w czasie ćwiczeń wykazują się dobrą znajomością służby, wzorową karnością i zdolnościami dowodzenia. Dalejszych awansów ponad stopień plutonowego w rezerwie w czasie pokoju niema.

Awans następuje w ostatnim tygodniu ćwiczeń w rezerwie.

§ 122. W razie powołania szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia do czynnej służby wojskowej wskutek mobilizacji, odnoszą się do nich ogólne przepisy o awansowaniu szeregowych wojska stałego.

Do art. 58—59.

§ 123. Warunki i sposób, w jaki szeregowi rezerwy mogą być mianowani podoficerami zawodowymi lub szeregowymi nadterminowymi, określone są w przepisach wykonawczych do art. 69—73 i 100—104 ustawy.

Do art. 61.

§ 124. Podoficerowie zawodowi dzielą się na następujące kategorie:

- 1) podoficerowie zawodowi broni (służb),
- 2) podoficerowie zawodowi administracyjno-kancelaryjni,
- 3) podoficerowie zawodowi majstrzy wojskowi,
- 4) podoficerowie zawodowi orkiestranci.

§ 125. I. Podoficerowie zawodowi broni (służb) są to podoficerowie, pełniący czynności, właściwe dla danego rodzaju wojska, a określone rozkazami, instrukcjami i regulaminami, obowiązującymi tak w danym rodzaju wojska, jak i w całej sile zbrojnej. Podoficerowie zawodowi broni (służb) szkolą się w kierunku potrzeb swego rodzaju służby wojskowej (np. sekcyjni, drużynowi, szefowie kompanji, zastępcy dowódcy plutonu, podoficerowie personelu latającego, podoficerowie oddziałów w szpitalach i t. d.).

II. Podoficerowie zawodowi administracyjno-kancelaryjni są przeznaczeni do czynności kancelaryjnych i administracyjnych w sztabach, zakładach i urzędach wojskowych (np. pisarze kancelaryjni, ewidencyjni, rachunkowi, prowiantowi, mundurowi, stenotypiści, rysownicy, protokółanci, archiwiści i t. d.).

Formacjami macierzystymi (ewidencyjnymi) dla podoficerów zawodowych administracyjno-kancelaryjnych są oddziały służby intendentury O. K.

III. Podoficerowie majstrzy wojskowi są przeznaczeni do pełnienia funkcji, wymagających specjalnego technicznego lub fachowego przygotowania w danym rodzaju służby wojskowej (np. rzemieślnicy wszystkich zawodów, technicy, maszyniści, mechanicy, dezynfektorzy, laboranci, technicy dentystyczni, administratorowie koszar, fachowi magazynierzy i t. d.).

IV. Podoficerowie orkiestranci są przeznaczeni do uzupełniania etatowych orkiestr wojskowych.

§ 126. Do nazw stopni wojskowych danego rodzaju służby wojskowej należy dodawać dla oznaczenia kategorii następujące określenie:

- 1) u podoficerów zawodowych administracyjno-kancelaryjnych „adm.-kanc.”,
- 2) u podoficerów zawodowych orkiestrantów — „orkiestrant”,
np. kapral adm.-kanc., plutonowy orkiestrant, sierżant adm.-kanc. i t. d.

§ 127. Stopniami wojskowymi dla podoficerów zawodowych majstrów wojskowych są zgodnie z art. 15 ustawy:

a) podmajstrzy wojskowy, b) młodszy majster wojskowy, c), majster wojskowy i d) starszy majster wojskowy. Stopnie te oznaczają równocześnie kategorię. Do nazw stopni należy dodawać nazwę danego fachu (np. podmajstrzy wojskowy drukarz, mł. majster wojskowy elektrotechnik, majster wojskowy stolarz, st. majster wojskowy mechanik i t. d.).

§ 128. W rozkazach o mianowaniach, awansowaniach i zmianach przydziału lub funkcji, w legitymacjach i zaświadczeniach, należy u wszystkich podoficerów zawodowych podawać: 1) rodzaj służby wojskowej przez oznaczenie formacji ewidencyjnej i 2) tytuły funkcyjne.

Do art. 62.

§ 129. Przeniesienie podoficera zawodowego z jednej kategorii służby do innej nastąpić może na jego prośbę, jeżeli odpowiada warunkom kategorii, do której ma być przeniesiony lub warunki te uzyska i jeżeli złoży zobowiązanie do 3-letniej służby zawodowej w nowej kategorii.

§ 130. Podoficerowie broni (służb), którzy w czasie i wskutek służby wojskowej zawodowej stali się niezdolnymi do służby linjowej (kat. zdoln. C, D), a nadają się jednak na podoficerów administracyjno-kancelaryjnych, mogą być przeniesieni na własną prośbę do tej kategorii po uzupełnieniu szkolenia wymaganego dla tej kategorii podoficerów. Niezdolność do służby linjowej ustala komisja rewizyjna w myśl przepisów sanitarno-rewizyjnych.

Do art. 63.

§ 131. Pod przeniesieniem w znaczeniu ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych rozumieć należy zmianę formacji, w której szeregowy obowiązany jest odbywać służbę wojskową. Powodami przeniesienia mogą być:

1. względy służbowe,
2. własna prośba szeregowego.

Ze względu na zmiany, jakie wywołuje każde przeniesienie rozróżnić należy:

- 1) przeniesienie w obrębie tego samego rodzaju broni lub służby (zmiana formacji).
- 2) przeniesienie z jednego rodzaju służby wojskowej do innego (zmiana broni lub służby).

§ 132. Przeniesienie podoficera zawodowego w obrębie tego samego rodzaju służby wojskowej (z jednej formacji do innej):

A) ze względów służbowych zarządza:

- 1) dowódca dywizji, jeżeli chodzi o przeniesienie podoficerów piechoty w obrębie tej samej dywizji.
- 2) szefowie służb O. K. przy przeniesieniach w obrębie formacji nieewidencyjnych danych służb na terenie jednego O. K.

3) w innych wypadkach: a) dowódca O. K., jeżeli przeniesienie następuje w obrębie tego samego O. K., b) Minister Spraw Wojskowych (szef departamentu), jeżeli podoficer zawodowy ma być przeniesiony do innego O. K.

Imienne przeniesienie na podstawie ogólnego ilościowego zarządzenia jednej z powyższych władz przeprowadza dowódca formacji.

B) na własną prośbę podoficera przeprowadza dowódca formacji na podstawie każdorazowej decyzji, wydanej przez jedną z właściwych władz, wymienionych powyżej w punkcie A).

§ 133. Przeniesienie podoficerów zawodowych z jednego rodzaju służby wojskowej do innego:

A) ze względów służbowych zarządzić może Minister Spraw Wojskowych (szef departamentu) oddzielnym rozkazem lub instrukcją, które określają każdorazowo tryb postępowania i zakres uprawnień w tym kierunku poszczególnych dowódców.

B) na własną prośbę podoficera zawodowego przeprowadza dowódca formacji na podstawie każdorazowej decyzji Ministra Spraw Wojskowych (szefa departamentu).

Do art. 64.

§ 134. Podoficerowie zawodowi składają przed mianowaniem pisemną deklarację (wedle wzoru № 4), w której zobowiązują się do 3-letniej służby czynnej w wojsku stałym w charakterze podoficera zawodowego.

W razie niepełnoletności deklaracja ma być stwierdzona zgodą ojca lub opiekuna, których podpisy muszą być zalegalizowane przez powołane do tego urzędy lub notarialnie.

§ 135. Trzyletni termin, wskazany w deklaracji, należy liczyć od daty mianowania podoficerem zawodowym.

Do art. 65.

§ 136. Podoficerowie zawodowi, którzy po upływie 3-letniego okresu służby wojskowej, do której się zobowiązali, mają zamiar pozostać nadal w służbie wojskowej jako zawodowi, powinni najpóźniej na 3 miesiące przed upływem terminu złożyć: 1) prośbę o pozostawienie i 2) nową deklarację do dalszej 3-letniej służby.

Jeśli prośby takiej lub deklaracji nie złożą, lub jeżeli dowódca, uprawniony w myśl art. 72 ustawy, nie zgodzi się na ich pozostawienie, zostają po upływie terminu zobowiązania przeniesieni do rezerwy lub pospolitego ruszenia (zaświadczenie od wieku zgodnie z ustawą o powszechnym obowiązku służby wojskowej).

Powyższy tryb postępowania obowiązuje przy każdorazowym upływie trzechletniego okresu.

Do art. 66.

§ 137. W razie mobilizacji lub powołania szeregowych rezerwy na podstawie uchwały Rady Ministrów do służby czynnej ze względu na bezpieczeństwo Państwa, podoficerowie zawodowi pozostają przymusowo w dalszej służbie w wojsku bez względu na to, czy złożyli zgodnie z art. 65 ustawy prośbę o pozostawienie i deklarację.

W tych przypadkach służą przymusowo aż do demobilizacji powołanych roczników rezerwy.

Zachowują przytem wszelkie obowiązki i uprawnienia podoficerów zawodowych, a czas służby przymusowej zalicza się do służby zawodowej.

Po demobilizacji lub zwolnieniu roczników, z którymi służyli przymusowo, mogą być pozostawieni nadal w służbie zawodowej na warunkach, wyszczególnionych w art. 65, jeśli w ciągu 4 tygodni po zarządzeniu demobilizacji złożą prośbę o pozostawienie i deklarację do dalszej służby.

Do art. 67.

§ 138. Przepisy wykonawcze do art. 20 ustawy dotyczą w całości podoficerów zawodowych w stanie czynnym i nieczynnym.

Do art. 68.

§ 139. Podoficer zawodowy przestaje być podoficerem zawodowym:

I) Wskutek przeniesienia do rezerwy lub pospolitego ruszenia na podstawie art. 98 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych i przepisów niniejszego rozporządzenia.

II) Gdy wskutek prawomocnego wyroku sądowego następuje degradacja lub wydalenie z wojska.

W razie degradacji następuje przeniesienie do rezerwy lub pospolitego ruszenia w myśl ogólnych zasad, z tem, że podoficer zdegradowany nie może otrzymać przydziału mobilizacyjnego do tej formacji, w której został zdegradowany.

III) Wskutek degradacji w myśl przepisów dyscyplinarnych dla wojska.

O degradacji — na podstawie postępowania ostrzegawczego — rozstrzyga komisja dyscyplinarna, w której skład wchodzi: jako przewodniczący dowódca formacji, a jako członkowie dwaj oficerowie, wyznaczeni przez dowódcę formacji, z których jeden — o ile możliwości — bezpośredni przełożony danego podoficera zawodowego.

Komisję zwołuje każdorazowo dowódca formacji. Obrady komisji są tajne, a decyzje jej, powzięte zwykłą większością głosów, powinny być ujęte w krótki protokół, zawierający treść ostatecznej decyzji bez podawania szczegółów obrad.

Po degradacji następuje przeniesienie do rezerwy lub pospolitego ruszenia na ogólnych zasadach z tem, że podoficer zdegradowany nie może otrzymać przydziału mobilizacyjnego do tej formacji, w której był zdegradowany.

Poza tem komisja dyscyplinarna na wniosek dowódcy formacji może orzekać o przeniesieniu podoficera zawodowego do rezerwy (pospolitego ruszenia) bez stosowania postępowania ostrzegawczego i bez degradacji.

IV) Wskutek całkowitego zwolnienia lub wyłączenia od powszechnego obowiązku służby wojskowej w myśl art. 8 i punktów 2, 3 i 4 art. 79 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Do art. 69.

§ 140. Zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego otrzymać mogą podoficerowie zawodowi, którzy ukończyli 24 lat życia.

Zezwolenie wydaje przełożony, posiadający uprawnienia co najmniej dowódcy C. K.

Do podania o zezwolenie na małżeństwo ma być dołączone świadectwo moralności narzeczonej.

Przepisy §§ 28—31 niniejszego rozporządzenia o zawieraniu małżeństw przez szeregowych niezawo-

dowych (art. 21) dotyczą również podoficerów zawodowych.

Do art. 71.

§ 141. Podoficerami zawodowymi mogą być mianowani ci, którzy:

1) odbyli ustawowo przewidzianą służbę w wojsku stałym; warunek ten należy uważać za spełniony także wtedy, gdy wskutek wcześniejszego urlopowania ich rocznika w myśl art. 66 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej przesłużyli faktycznie mniej niż 2 lata;

2) posiadają stopień wojskowy kaprała; stopień ten może być tytułarny, a w takim wypadku przy mianowaniu staje się automatycznie rzeczywistym;

3) nie byli karani za przewinienia, które mogą ujemnie świadczyć o ich charakterze;

4) znają język polski w słowie i piśmie oraz umieją rachować;

5) prócz powyższych warunków obowiązujących wszystkich kandydatów na podoficerów zawodowych, wymagane są następujące dalsze warunki dla poszczególnych kategorii:

I. dla podoficerów zawodowych linjowych:

a) zdolność fizyczna (kategoria A. bez zastrzeżeń, wedle przepisów sanitarnych) stwierdzona przez lekarza wojskowego (wzór № 5),

b) wiek nie wyżej lat 30 (w chwili mianowania),

c) umiejętność biegłego czytania, pisania i rachowania po polsku — w zakresie 4 klas szkoły powszechnej; jeżeli kandydat nie posiada świadectwa szkolnego z zakresu 4 klas, dowódca, który ma prawo mianować, może osobiście stwierdzić zakres tych wiadomości i stwierdzenie to zaznaczyć w podaniu kandydata,

d) zdolność instruowania w danym rodzaju służby wojskowej,

e) ukończenie szkoły podoficerskiej danego rodzaju służby wojskowej, jeżeli stopień kaprała uzyskali na podstawie ukończenia szkoły podoficerskiej, nie odpowiadającej programowi szkolenia danego rodzaju służby wojskowej;

II. dla podoficerów zawodowych administracyjno-kancelaryjnych:

a) zdolność fizyczna kategorii „A” w myśl przepisów sanitarnych, stwierdzona przez lekarza wojskowego (wzór № 5),

b) wiek nie wyżej lat 30 (w chwili mianowania),

c) wykształcenie cywilne z zakresu co najmniej 4 klas szkoły powszechnej,

d) ukończenie szkoły lub kursu administracyjno-kancelaryjnego lub złożenie z pomyślnym wynikiem egzaminu według programu, który będzie określony rozkazami Ministra Spraw Wojskowych;

III. dla podoficerów zawodowych majstrów wojskowych:

a) zdolność fizyczna kategorii „A” wedle przepisów sanitarnych stwierdzona przez lekarza wojskowego (wzór № 5); w razie braku kandydatów o powyższej kategorii zdolności, mogą być przyjmowani w drodze wyjątku kandydaci zdolni do służby pozaliniowej,

b) wiek nie wyżej lat 30 (w chwili mianowania),

c) uzyskanie potrzebnych wiadomości fachowych na specjalnym kursie (szkole), który będzie szczegółowo dla każdego fachu określony rozkazami Ministra Spraw Wojskowych względnie wykazanie się z posiadania potrzebnych wiadomości fachowych złożeniem egzaminu przed wojskową komisją egzaminacyjną, — jeżeli stopień kaprała uzyskali na podstawie ukończenia szkoły podoficerskiej, nie odpowiadającej programowi szkolenia tej kategorii podoficerów zawodowych; odbycie kursu względnie złożenie egzaminu fachowego uważa się za spełnienie warunku ukończenia szkoły podoficerskiej,

IV. dla podoficerów zawodowych orkiestrantów:

a) zdolność fizyczna (kategoria A wedle przepisów sanitarnych) stwierdzona przez lekarza wojskowego (wzór № 5),

b) wiek nie wyżej lat 32 (w chwili mianowania),

c) wykształcenie w zakresie co najmniej 4 klas szkoły powszechnej,

d) złożenie kwalifikacyjnego egzaminu muzycznego według programu, ustalonego w instrukcji o przeszkoleniu orkiestrantów zawodowych, lub ukończenie przed obowiązkową służbą wojskową szkoły wychowanków orkiestr wojskowych z pomyślnym wynikiem według powyższego programu, jeżeli stopień kaprała uzyskali na podstawie ukończenia szkoły podoficerskiej, nie odpowiadającej programowi szkolenia tej kategorii podoficerów zawodowych; złożenie egzaminu kwalifikacyjnego, względnie ukończenie szkoły wychowanków uważa się za ukończenie szkoły podoficerskiej.

§ 142. Podania o mianowanie podoficerami zawodowymi składają:

1) szeregowi w służbie czynnej drogą służbową dowódcy formacji służbowej,

2) szeregowi rezerwy komendantowi P. K. U.

Do podań, napisanych i podpisanych przez kandydatów, powinny być dołączone dokumenty, stwierdzające istnienie warunków określonych w § 141 niniejszego rozporządzenia. Odpisy dokumentów, stwierdzających przebieg służby wojskowej, stopień wojskowy, ukończenie szkół lub kursów wojskowych, powinny być sporządzone, stwierdzone i do podania dołączone przez dowódców, w których posiadaniu znajdują się oryginały tych dokumentów.

Stan zdrowia szeregowych służby czynnej powinien być zbadany przed definitywnym mianowaniem przez lekarza formacji i stwierdzony zaświadczeniem według wzoru № 5.

§ 143. Podania szeregowych rezerwy uzupełnią komendant właściwej P. K. U. odpisami wojskowych dokumentów i uzyskaną w drodze korespondencji opinią dowódcy formacji, w której szeregowy służył czynnie lub odbył ćwiczenia w rezerwie.

Szeregowi rezerwy, którzy w tym stanie pozostawali dłużej niż 4 tygodnie, muszą dołączyć do podań świadectwo moralności, wydane przez władzę cywilną.

Po zbadaniu stanu zdrowia przez lekarza P. K. U. i dołączeniu do podania wyników tego zbadania (zaświadczenie według wzoru № 5) komendant P. K. U. stwierdza, że z jego strony niema żadnych przeszkód lub zastrzeżeń i odsyła podanie do dowódcy formacji, wskazanej w podaniu przez wnoszącego podanie, jeśli zaś szeregowy rezerwy formacji nie wymienia, przedkłada podanie dowódcy O. K.

Dowódca O. K. decyduje, do której formacji podanie ma być skierowane.

§ 144. Dowódca, który zamierza zamianować podoficerem zawodowym szeregowego rezerwy, zawiadamia o tem komendanta właściwej P. K. U., naczynając równocześnie termin, w którym szeregowy ma się zgłosić do służby czynnej. Komendant P. K. U. wciela na tej podstawie szeregowego zapomocą karty powołania zgodnie z obowiązującymi zasadami wcielania pborowych, a jeśli szeregowy posiadał przydział mobilizacyjny, przydział ten unieważnia. O fakcie definitywnego mianowania szeregowego stale urlopowanego lub szeregowego rezerwy dowódca mianujący obowiązany jest w celach ewidencyjnych zawiadomić komendanta właściwej P. K. U. i dowódcę formacji ewidencyjnej.

Do art. 72.

§ 145. Prawo mianowania podoficerów zawodowych w ramach obowiązujących etatów przysługuje posiadającemu uprawnienia co najmniej dowódcy pułku dowódcy formacji, w której podoficer zawodowy po mianowaniu otrzymuje stałą przynależność służbową.

Do art. 73.

§ 146. Podoficerem zawodowym staje się ten szeregowy, którego mianowanie podoficerem zawodowym zostało ogłoszone w rozkazy dziennym, wydanym przez dowódcę mianującego. W tekście mianowania należy podać stopień wojskowy, stanowisko etatowe, kategorię, funkcję i dzień, od którego liczy się uposażenie i służbę zawodową.

Forma ogłoszenia jest następująca:

(stopień wojskowy, formacja macierzysta, nazwisko i imię, rok urodzenia) mianuję podoficerem zawodowym w kategorii . . . . . na etatowe stanowisko . . . . . z dniem . . . . .

§ 147. Pozostawienie w dalszej służbie po każdym 3-letnim okresie powinno być również stwierdzone w rozkazy w następujący sposób:

„(stopień wojskowy, formacja macierzysta, nazwisko i imię, rok urodzenia), mianowanego podoficerem zawodowym w kategorii . . . . . dnia . . . . . pozostawiam w czynnej służbie zawodowej na dalszy okres 3-letni na etatowym stanowisku . . . . .”

Do art. 74—75.

§ 148. Podoficerowie zawodowi mogą awansować do stopnia plutonowego pod tym warunkiem, że w pierwszych 3 latach służby zawodowej ukończą z pomyślnym wynikiem szkołę podoficerów zawodowych swego rodzaju służby wojskowej. Odesłanie do takich szkół, czas nauki, przedmioty nauczania i szkolenia będą określone oddzielnymi instrukcjami.

§ 149. Dla podoficerów zawodowych administracyjno-kancelaryjnych i majstrów wojskowych będą utworzone szkoły względnie kursy fachowe uzupełniające, których ukończenie jest równoznaczne z ukończeniem szkoły podoficerów zawodowych.

§ 150. Podoficerowie zawodowi orkiestranci obowiązani są w pierwszych 3 latach służby zawodowej złożyć egzamin, który w myśl oddzielnej instrukcji o szkoleniu orkiestrantów zawodowych będzie uznany za równoznaczny z ukończeniem szkoły podoficerów zawodowych.

§ 151. Do stopnia sierżanta podoficerowie zawodowi mogą być awansowani po trzech latach służby zawodowej, jeśli w stopniu plutonowego przesłużyli co najmniej 12 miesięcy.

§ 152. Do stopnia st. sierżanta mogą awansować ci sierżanci, którzy w charakterze podoficerów zawodowych przesłużyli co najmniej 6 lat, przyczem w stopniu sierżanta najmniej 24 miesięcy.

Do art. 76—82.

§ 153. Podoficerowie zawodowi mogą korzystać z urlopów:

- 1) wypoczynkowych,
- 2) służbowych,
- 3) okolicznościowych,
- 4) kuracyjnych,
- 5) dla odbycia praktyki cywilnej.

§ 154. Urlopy wypoczynkowe mogą być udzielane w następujących normach na każdy rok kalendarzowy:

- a) w I. trzechleciu służby zawodowej do 2 tygodni,
- b) w II. trzechleciu do 3 tygodni,
- c) w III. trzechleciu i w dalszych do 4 tygodni.

§ 155. Urlopy służbowe przy przeniesieniach służbowych mogą być udzielane wtedy, gdy przeniesienie powoduje stałą zmianę przynależności służbowej do formacji, dyzlokowanej w innym garnizonie.

Normy urlopów służbowych:

- a) do 7 dni dla niezonatych,
- b) do 14 dni dla żonatych lub wdowców z dziećmi.

§ 156. Urlopy okolicznościowe w ważnych sprawach osobistych, rodzinnych i majątkowych nie mogą przekraczać 7 dni w każdym roku kalendarzowym.

W razie konieczności udzielania urlopu okolicznościowego ponad powyższą normę należy zaliczać go do urlopu wypoczynkowego.

§ 157. Urlopy kuracyjne udzielane są na tych samych zasadach, jak szeregowym niezawodowym (art. 23) z tym wyjątkiem, że czas trwania nie może przekraczać 6 miesięcy w ciągu roku kalendarzowego (art. 80).

Korzystanie z urlopu kuracyjnego wyklucza możliwość korzystania w danym roku kalendarzowym z urlopu wypoczynkowego.

§ 158. Urlopy dla odbycia praktyki cywilnej określone są szczegółowo w przepisach do art. 88 ustawy.

§ 159. Pozatem szczegółowe przepisy odnoszące się do szeregowych niezawodowych o sposobie udzielania urlopów, o dokumentach urlopowych, o przedłużaniu urlopów, o zachowaniu się podczas urlopu, o obowiązku meldowania się w miejscach pobytu, o wyjazdach zagranicę, o zawieszeniu urlopów do pewnych miejscowości wskutek zakaźnych chorób, dotyczą również podoficerów zawodowych.

Do art. 87.

§ 160. Przeniesienie w stan nieczynny powinno być ogłoszone w rozkazie dziennym, wydanym przez dowódcę, któremu przysługuje prawo przeniesienia podoficera zawodowego w stan nieczynny, przyczem należy podać przyczynę przeniesienia (art. 87 punkt 1—5), jak i dzień, od którego ten stan się zaczyna i w którym się kończy. Dane te muszą być również odnotowane w dokumentach ewidencyjnych podoficera zawodowego.

Prawa dowódców przenoszenia w stan nieczynny określone są w przepisach wykonawczych do art. 88—92 ustawy.

§ 161. Podoficerowie zawodowi, przeniesieni w stan nieczynny:

- 1) prowadzeni są w ewidencji formacji macierzystej,
- 2) o każdej zmianie swego adresu meldują dowódcy formacji macierzystej.

Do art. 88.

§ 162. Podoficerowie zawodowi mogą w końcowym okresie swej służby zawodowej otrzymać urlop, celem odbycia kursu lub praktyki, potrzebnych do uzyskania cywilnego stanowiska w służbie cywilno-państwowej lub prywatnej.

Urlop ten może być udzielony na podstawie wiarogodnego zaświadczenia, że odbycie praktyki jest dla otrzymania danego stanowiska konieczne i że podoficer będzie na kurs lub praktykę przyjęty bez zastrzeżeń. Zaświadczenie musi określać czas trwania praktyki.

Długość urlopu ustala się według czasu trwania praktyki, lecz nie może przekraczać 6 miesięcy.

Prawo udzielania tych urlopów przysługuje przełożonemu, posiadającemu prawo mianowania podoficerów zawodowych.

§ 163. Na czas trwania tego urlopu podoficer zawodowy zostaje przeniesiony w stan nieczynny z zachowaniem wszystkich uprawnień stanu czynnego.

Prawo przeniesienia w stan nieczynny przysługuje dowódcy, który ma prawo udzielania urlopu dla praktyki.

Do art. 89.

§ 164. Przeniesienie podoficera zawodowego w stan nieczynny wskutek czasowej niezdolności do służby w wojsku następuje na podstawie orzeczenia komisji rewizyjnej. Sposób przedstawiania podoficerów na komisję rewizyjną określają sanitarne przepisy rewizyjne.

Do przedstawiania podoficerów zawodowych na komisję rewizyjną jest obowiązany i uprawniony:

- 1) w czasie stanu czynnego dowódca formacji, w której podoficer zawodowy posiada przynależność służbową,
- 2) podczas stanu nieczynnego dowódca formacji macierzystej.

§ 165. Podoficer zawodowy, przeniesiony w stan nieczynny wskutek czasowej niezdolności do służby w wojsku, zachowuje podczas tego stanu wszystkie obowiązki i uprawnienia stanu czynnego.

Jeśli chodzi o zaliczenie do czasokresów awansowych czasu pozostawienia w stanie nieczynnym wskutek choroby, to stwierdzenie, że choroba była spowodowana służbą wojskową, powinno być umieszczone w orzeczeniu komisji rewizyjnej.

§ 166. Uprawnionymi do przenoszenia w stan nieczynny wskutek czasowej niezdolności i do przedłużania tego stanu wskutek dalszej niezdolności w granicach, określonych w ustępie 3 i 4 art. 89 ustawy, są przełożeni, posiadający prawo mianowania podoficerów zawodowych.

Do art. 90.

§ 167. Przeniesienie podoficera zawodowego w stan nieczynny wskutek zredukowania etatów zarządzić może Minister Spraw Wojskowych.

§ 168. Po upływie półtora roku od chwili przeniesienia w stan nieczynny wskutek zredukowania etatów podoficer zawodowy zostaje przeniesiony:

- 1) w stan spoczynku, jeżeli odpowiada warunkom, przewidzianym w ustawie emerytalnej, przyczem czas pozostawiania w stanie nieczynnym wskutek zredukowania etatów zalicza mu się do służby zawodowej,
- 2) do rezerwy lub pospolitego ruszenia, jeżeli nie odpowiada warunkom punktu 1.

§ 169. W ciągu półtora roku pozostawiania w stanie nieczynnym wskutek zredukowania etatów podoficer może być każdej chwili powołany do służby czynnej, a po upływie tego czasu w ciągu dalszych 3 lat zachowuje pierwszeństwo w otrzymaniu stanowiska podoficera zawodowego w posiadanym stopniu w razie wolnego wakansu.

§ 170. W razie przeniesienia z powrotem do stanu czynnego czas przebyty w stanie nieczynnym (§ 167), najwyżej jednak półtora roku, zalicza się tak do czasokresów awansowych, jak i do czasu służby zawodowej.

Do art. 91.

§ 171. Po upływie 30 dni od chwili dostania się podoficera zawodowego do niewoli lub zaginięcia na terenie działań wojennych dowódca formacji, w której podoficer posiadał stałą przynależność służbową, przenosi go w stan nieczynny.

§ 172. Czas przebyty w niewoli wlicza się do czasokresów awansowych i do służby zawodowej, jeżeli postępowanie rehabilitacyjne wykaże, że dostanie się do niewoli nastąpiło z przyczyn usprawiedliwionych.

§ 173. Po powrocie z niewoli podoficer zawodowy melduje się natychmiast dowódcy formacji macierzystej, który wdraża postępowanie rehabilitacyjne i spisuje protokół rehabilitacyjny (wedle wzoru № 6).

Protokół ten przesyła komisji rehabilitacyjnej, utworzonej na podstawie oddzielnej instrukcji.

Komisja rehabilitacyjna stwierdza na protokole swą decyzję i zwraca go właściwemu dowódcy.

Stwierdzenie komisji, że dostanie się do niewoli było usprawiedliwione, należy uważać za rehabilitację, co należy odnotować w dokumentach ewidencyjnych szeregowego.

Jeśli komisja rehabilitacyjna stwierdzi, że okoliczności dostania się do niewoli wzbudzają wątpliwość, czy dostanie się do niewoli było usprawiedliwione, sprawę należy przekazać sądowi wojskowemu.

Do art. 92.

§ 174. Podstawą przeniesienia w stan nieczynny podoficera zawodowego, wybranego na posła do Sejmu lub senatora Rzeczypospolitej, jest list wierzitelny, wydany przez komisję wyborczą w myśl ordynacji wyborczej lub legitymacja poselska, wydana przez biuro Sejmu lub Senatu.

Uprawnionym do przeniesienia w stan nieczynny jest w tym przypadku bezpośredni przełożony służbowy, posiadający uprawnienia co najmniej dowódcy pułku.

§ 175. Podoficer zawodowy przeniesiony na podstawie poprzedniego paragrafu w stan nieczynny traci na czas pełnienia mandatu wszelkie uprawnienia, wynikające tak z ogólnych przepisów dla szeregowych jak i z charakteru podoficera zawodowego, a w równej mierze jest zwolniony od wszelkich obowiązków, wypływających z ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych.

W obliczeniu wszystkich czasokresów, związanych ze służbą wojskową w charakterze podoficera zawodowego, następuje przerwa przez czas sprawowania mandatu poselskiego.

§ 176. Z chwilą wygaśnięcia mandatu poselskiego podoficer zawodowy powinien zgłosić się natychmiast do dowódcy formacji macierzystej, który przenosi go w stan czynny.

Do art. 93—95.

§ 177. Podoficerowie zawodowi mogą być przeniesieni w stan spoczynku:

- 1) w myśl artykułu 89 ustawy (ust. 3 i 4),
- 2) w myśl ustawy emerytalnej,
- 3) po ukończeniu 56 lat życia.

Podstawą przeniesienia podoficera zawodowego w stan spoczynku w myśl ustępów 3 i 4 artykułu 89 ustawy jest orzeczenie komisji rewizyjnej, działającej w myśl przepisów sanitarno-rewizyjnych, jeżeli orzeczenie to stwierdza dalszą niezdolność do służby czynnej.

§ 178. Przeniesienie w stan spoczynku zarządza dowódca, posiadający uprawnienia dowódcy O. K., na wniosek przełożonego, posiadającego uprawnienia dowódcy pułku.

Przeniesienie w stan spoczynku powinno być ogłoszone w rozkazie wydanym przez dowódcę, który

przeniesienie w stan spoczynku zarządza, przyczem należy podać przyczynę przeniesienia i dzień, od którego stan ten się zaczyna.

§ 179. Podoficer w stanie spoczynku jest prowadzony w ewidencji komendanta właściwej P. K. U. aż do 56 roku życia.

Do art. 96.

§ 180. Podoficerowie zawodowi inwalidzi mogą być pozostawieni na własną prośbę w służbie czynnej w charakterze podoficerów zawodowych administracyjno-kancelaryjnych, jeśli zadość uczynią warunkom, przewidzianym dla tej kategorii podoficerów zawodowych zgodnie z przepisami wykonawczymi do art. 71 ustawy. W tym przypadku ma do nich zastosowanie § 130 niniejszego rozporządzenia.

Do art. 97.

§ 181. Podoficer zawodowy w stanie spoczynku może być aż do ukończenia 56 lat życia powołany do służby czynnej. Powołanie zarządza tylko w razie mobilizacji oddzielnym rozporządzeniem Minister Spraw Wojskowych.

Do art. 98.

§ 182. 1) Podoficerowie zawodowi, o ile nie nabyli praw emerytalnych i nie zostają przeniesieni w stan spoczynku, mogą być przeniesieni do rezerwy lub pospolitego ruszenia przed terminem, na jaki zobowiązali się do służby zawodowej, na podstawie własnej prośby, jeżeli zostanie w drodze wyjątku uwzględniona przez dowódcę formacji, posiadającego uprawnienia co najmniej dowódcy pułku.

Podstawą uwzględnienia takiej prośby może być:

- a) stan zdrowia,
- b) warunki rodzinne i majątkowe.

Ze względu na stan zdrowia mogą być przeniesieni do rezerwy lub pospolitego ruszenia podoficerowie broni (służb), uznani w myśl sanitarnych przepisów rewizyjnych dla wojskowych zawodowych za zdolnych tylko do służby pozaliniowej.

Warunki rodzinne i majątkowe mogą być uwzględnione, jeżeli podoficer zawodowy udowodni, że wymagają one rzeczywiście zwolnienia go z czynnej służby i że inaczej nie mogą być uregulowane.

Przy uwzględnianiu prośb należy kierować się osobistymi kwalifikacjami danego podoficera zawodowego, interesem służby, faktycznym stanem podoficerów zawodowych w danej formacji i możliwością uzupełnienia.

2) Podoficerowie zawodowi mogą być również przeniesieni do rezerwy lub pospolitego ruszenia o ile nie nabyli praw emerytalnych i nie zostają przeniesieni w stan spoczynku, wskutek upływu terminu, do jakiego zobowiązali się, jeżeli nie nastąpiło przedłużenie służby zawodowej w myśl art. 65 lub 72 ustawy.

W obu przypadkach przeniesienie do rezerwy lub pospolitego ruszenia następuje na podstawie decyzji dowódcy formacji, posiadającego uprawnienia co najmniej dowódcy pułku, w której podoficer zawodowy posiada stałą przynależność służbową. Fakt przeniesienia do rezerwy lub pospolitego ruszenia winien być umieszczony w rozkazie, wydanym przez

uprawnionego dowódcę, z zaznaczeniem, czy przeniesienie nastąpiło w drodze wyjątku na własną prośbę, czy wskutek upływu terminu zobowiązania i z oznaczeniem dnia, od którego następuje zwolnienie z czynnej służby zawodowej.

§ 183. Podoficerowie zawodowi przeniesieni do rezerwy (pospolitego ruszenia) podlegają wszystkim obowiązkom i posiadają wszystkie prawa szeregowych rezerwy (pospolitego ruszenia), ustalone w ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej wraz z rozporządzeniem wykonawczym i w ustawie o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wraz z niniejszym rozporządzeniem. W szczególności ćwiczenia w rezerwie odbywają ze swym rocznikiem poborowym z tem jednak, że w roku kalendarzowym, w którym zostali przeniesieni do rezerwy (pospolitego ruszenia), nie będą do nich powoływani.

Do art. 99.

§ 184. Podoficerowie zawodowi otrzymują po 12 co najmniej latach służby zawodowej poświadczenie służby (wzór № 7), wydane przy przejściu do rezerwy lub pospolitego ruszenia przez przełożonego, posiadającego prawo przeniesienia podoficerów zawodowych do rezerwy lub pospolitego ruszenia.

§ 185. Poświadczenia służby uprawnia ich do pierwszeństwa w otrzymaniu jednego ze stanowisk cywilno-państwowych, odpowiadającego ich kwalifikacjom.

§ 186. Rodzaj tych stanowisk, sposób ich przyznania i nadania określa rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wykonania art. 99 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych.

§ 187. Podoficerowie zawodowi, przeniesieni do rezerwy lub pospolitego ruszenia na podstawie wyroku sądowego lub orzeczenia komisji dyscyplinarnej, nie mogą otrzymać poświadczenia służby wedle wzoru № 7.

Do art. 100 — 104.

§ 188. Prawo mianowania szeregowych nadterminowych posiadają dowódcy, którzy mają uprawnienia co najmniej dowódcy pułku. Prawo to przysługuje dowódcy tej formacji, w której szeregowy nadterminowy po mianowaniu posiadać będzie stałą przynależność służbową.

§ 189. Szeregowymi nadterminowymi mogą być mianowani ci, którzy:

1) odbyli ustawowo przewidzianą obowiązkową służbę w wojsku stałym; warunek ten należy uważać za spełniony również i wtedy, gdy wskutek wcześniejszego urlopowania ich rocznika w myśl art. 66 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej faktycznie przesłużyli mniej niż 24 miesiące;

2) posiadają zdolności instruowania lub fachowe;

3) nie przekroczyli 28 roku życia; warunek ten obowiązuje tylko przy pierwszym mianowaniu;

4) złożyli pisemne zobowiązanie do służby nadterminowej na przeciąg roku (wzór № 8);

5) nie byli karani za pijaństwo, kradzież, oszustwo i inne przewinienia, mogące ujemnie świadczyć o ich charakterze;

6) w przypadku, gdy przebywali w rezerwie lub na stałym urlopie dłużej niż 4 tygodnie, złożyli świadectwo moralności, wydane przez gminę (komisarjat);

7) w przypadku niepełnoletności złożyli pisemne zezwolenie ojca lub opiekuna, uwierzytelnione przez powołane do tego urzędy lub notarialnie;

8) złożyli własnoręcznie podpisane podanie o przyjęcie do wojska i mianowanie szeregowymi nadterminowymi;

9) posiadają kategorię zdolności „A” w myśl przepisów sanitarnych.

§ 190. Służba nadterminowa może być przedłużona z roku na rok przez dowódcę uprawnionego w myśl § 188, jeżeli szeregowy nadterminowy złoży każdorazowo nowe zobowiązanie do służby nadterminowej na przeciąg roku.

§ 191. Wszystkie obowiązki i prawa szeregowych niezawodowych (art. 11 — 49 ustawy) dotyczą również szeregowych nadterminowych podczas służby nadterminowej, do której się zobowiązali, z wyjątkiem stałego urlopowania na podstawie orzeczenia komisji rewizyjnej.

Ponadto:

1) obok uposażenia szeregowego niezawodowego zgodnie z posiadanym stopniem wojskowym, pobierają osobny dodatek w wysokości 50% uposażenia zawodowego kaprała samotnego, z tem, że po każdym 3 latach służby nadterminowej przechodzą odnośnie do tego dodatku do następnego kolejnego szczebla;

2) w pierwszym roku służby nadterminowej mogą uzupełnić brakujące im warunki do awansowania (szkoła podoficerska);

3) w każdej chwili mogą być mianowani podoficerami zawodowymi, jeżeli posiadają wszystkie potrzebne warunki, przyczem służba nadterminowa wlicza się im w całości do służby zawodowej.

§ 192. Szeregowy nadterminowy zostaje przeniesiony do rezerwy lub pospolitego ruszenia:

1) po upływie terminu, do którego się zobowiązał, jeżeli nie nastąpi przedłużenie;

2) przed upływem terminu:

a) na własną prośbę, jeśli ta zostanie uwzględniona przez dowódcę O. K.,

b) w razie degradacji na zasadzie wyroku sądowego,

c) w razie degradacji na podstawie orzeczenia dyscyplinarnego w myśl przepisów dyscyplinarnych dla wojska,

d) wskutek wyboru na posła do Sejmu lub Senatu Rzeczypospolitej.

§ 193. Przed upływem terminu nadterminowy może być przeniesiony do pospolitego ruszenia lub zupełnie zwolniony od służby wojskowej na podstawie orzeczenia komisji rewizyjnej (kat. C. D. i E.).

§ 194. Szeregowi nadterminowi przeniesieni do rezerwy (pospolitego ruszenia) podlegają wszystkim obowiązkom i prawom szeregowych rezerwy (pospolitego ruszenia), ustalonym w ustawie o pow-

szechnym obowiązku służby wojskowej wraz z rozporządzeniem wykonawczem i w ustawie o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wraz z niniejszym rozporządzeniem. W szczególności ćwiczenia w rezerwie odbywają ze swym rocznikiem poborowym, z tem jednak, że w roku kalendarzowym, w którym zostali przeniesieni do rezerwy (pospolitego ruszenia) nie będą do nich powoływani.

§ 195. Szeregowy nadterminowy, który na komisji rewizyjnej w myśl przepisów sanitarno-rewizyjnych otrzymał kategorię „B”, jako czasowo niezdolny, zostaje przeniesiony do rezerwy względnie pospolitego ruszenia.

§ 196. Pod względem urlopów nadterminowi podlegają przepisom, odnoszącym się do szeregowych niezawodowych. Ponadto, począwszy od 3-go roku służby zawodowej, mogą otrzymywać corocznie urlop wypoczynkowy do 2-ch tygodni.

§ 197. Sposób i tryb mianowania szeregowych nadterminowych jest analogiczny jak przy mianowaniu podoficerów zawodowych.

§ 198. Szeregowi nadterminowi nie mogą podczas służby nadterminowej uzupełniać warunków, brakujących im do mianowania oficerami, a w szczególności nie mogą być przyjmowani do szkoły podchorążych lub szkoły oficerskiej.

Przepisy przejściowe.

Do art. 105.

§ 199. Przemianowanie sierżantów sztabowych na starszych sierżantów, wachmistrzów sztabowych na starszych wachmistrzów i ogniomistrzów sztabowych na starszych ogniomistrzów następuje automatycznie z dniem 22 listopada 1924 r. w myśl art. 108 ustawy.

Do art. 106.

§ 200. Z dniem 22 listopada 1924 r. wszyscy majstrzy wojskowi, posiadający tytuły, nadane im na podstawie rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 6.VIII.1920 r., zostają zaliczeni do kategorii podoficerów zawodowych majstrów wojskowych zgodnie z § 125 niniejszego rozporządzenia i zostają automatycznie zatwierdzeni w stopniach, odpowiadających ich dotychczasowym tytułom, a mianowicie:

dawny młodszy majster — w stopniu podmajstrzego wojskowego,
 dawny majster z odznakami plutonowego — w stopniu młodszego majstra wojskowego,
 dawny majster z odznakami sierżanta — w stopniu majstra wojskowego,
 dawny starszy majster — w stopniu starszego majstra wojskowego.

Do art. 107.

§ 201. Podoficerowie zawodowi i majstrzy wojskowi, mianowani na podstawie rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 6.VIII.1920 r. (Dz. U. R. P. № 75, poz. 512 i 513), mogą po ukończeniu 6-ciu lat służby zawodowej, licząc od chwili mianowania, pozostać nadal w służbie zawodowej w charakterze podoficerów zawodowych, jeśli złożą deklarację do

dalszej służby zawodowej w myśl niniejszego rozporządzenia i jeżeli dowódca formacji uzna pozostawienie ich za wskazane.

§ 202. Podoficerowie zawodowi, którzy w chwili ogłoszenia niniejszego rozporządzenia, pełnią w ramach obowiązujących etatów funkcje administracyjno-kancelaryjne, podpadające pod pojęcie § 125 tego rozporządzenia, mogą w ciągu 6-ciu miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia prosić o zaliczenie ich do kategorii podoficerów zawodowych administracyjno-kancelaryjnych bez odbywania kursu, lub składania egzaminów, przewidzianych w § 141 niniejszego rozporządzenia.

§ 203. Podoficerowie zawodowi, pełniący w chwili ogłoszenia niniejszego rozporządzenia funkcje zawodowych orkiestrantów w etatowych orkiestrach wojskowych, zostaną zaliczeni do kategorii podoficerów zawodowych orkiestrantów, jeżeli w ciągu 6 miesięcy od ogłoszenia niniejszego rozporządzenia złożą egzamin kwalifikacyjny według programu, ustalonego w instrukcji o przeszkoleniu orkiestrantów zawodowych.

§ 204. Dla podoficerów zawodowych broni (służb), mianowanych na podstawie rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 6.VIII.1920 r. (Dz. U. R. P. № 75, poz. 512), a którzy nie z własnej winy nie mogli ukończyć szkoły podoficerów zawodowych w myśl art. 75 ustawy w pierwszych 3 latach służby zawodowej, ukończenie specjalnego kursu uzupełniającego lub złożenie egzaminu według programu, ustalonego rozkazami Ministra Spraw Wojskowych, jest uważane za równoznaczne z ukończeniem szkoły podoficerów zawodowych.

§ 205. Podoficerowie zawodowi, mianowani na podstawie rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 6.VIII.1920 r., mogą otrzymać poświadczenie służby w myśl przepisów wykonawczych do art. 99 tej ustawy na podstawie zaliczenia im do służby zawodowej w W. P. czasu służby w b. armjach zaborczych i b. polskich formacjach wojskowych zgodnie z art. 11 rozporządzenia Rady Obrony Państwa.

Analogicznie zalicza im się tę służbę i w innych przypadkach, o ile obowiązujące ustawy, rozporządzenia lub rozkazy inaczej nie stanowią.

§ 206. Do istniejących jeszcze w wojsku chorążych zawodowych mają zastosowanie wszelkie przepisy, odnoszące się do podoficerów zawodowych, o ile obowiązujące ustawy i rozporządzenia wyraźnie inaczej nie stanowią.

§ 207. Szeregowi, którzy w chwili ogłoszenia niniejszego rozporządzenia pełnią służbę w wojsku stałym w charakterze kapitulantów, zostają automatycznie przemianowani na szeregowych nadterminowych.

§ 208. Wszelkie rozporządzenia, instrukcje i rozkazy, dotyczące obowiązków i praw szeregowych, wydane przed ogłoszeniem niniejszego rozporządzenia i z niem sprzeczne, zostają zniesione.

Minister Spraw Wojskowych: *Sikorski*

Wzór № 3.

W N I O S E K

awansowania (stopień, imię i nazwisko).....

do stopnia (rzeczywistego, tytularnego).....

Data urodzenia	Narodo- wość i religja	№ Główniej Księgi Ewidencyjnej P. K. U.	Przynależ- ność			Funkcja	Cenzus naukowy (wykształce- nie cywilne)	Krótki przebieg służby wojskow.	Ukończył szkoły woj- skowe, jakie, gdzie, kiedy i z ja- kim wyni- kiem	Odznaczenia, pochwały	K a r y		Data ostatniego awansu	Stosunek stanu faktycznego do etatu formacji wykazujący wa- kans stanowiska w proponowanym stopniu	Opinie dowód- ców i decyzja
			ewidencyjna	etatowa	służbowa						Sądowe	Dyscyplin.			

Wzór № 4.

DEKLARACJA.

(Stopień, imię i nazwisko)..... urodz. w r.....
zobowiązuję się w myśl art. 64 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych do zawodo-
wej służby w wojsku stałem przez trzy lata jako podoficer zawodowy.

(Data)

(Podpis)

(Dla pełnoletnich)

Deklarujący podpisał w mej obecności:

(Pieczęć)

(Data)

(Podpis dowódcy)

(Dla małoletnich)

Jako ojciec (prawny opiekun) małoletniego (imię i nazwisko kandydata) wyra-
żam zgodę na powyższe zobowiązanie tegoż do trzyletniej służby zawodowej w woj-
sku stałem.

UWAGA: (Podpis ojca [opiekuna] musi być zalegalizowany przez powołane
do tego urzędy lub notarialnie).

Wzór № 5.

WYNIK BADANIA STANU ZDROWIA

kandydata na podoficera zawodowego (szereg. nadterm.).

U badanego w dniu..... NN..... syn.....

..... ur. w roku..... stwierdziłem, iż.....
..... wobec czego odpowiada według przepisów San. 5 kategorii
zdolności....., a stan jego zdrowia czyni go zdolnym do służby zawodowej w cha-
rakterze podoficera zawodowego (szereg. nadterm.) w kategorii.....

(Podpis)

(Pieczęć)

Wzór № 6.

PROTOKÓŁ REHABILITACYJNY.

- 1) Stopień wojskowy.
- 2) Nazwisko i imię.
- 3) Rok urodzenia.
- 4) W jakiej formacji pełnił służbę w chwili dostania się do niewoli?
- 5) Kto był wtedy jego bezpośrednim dowódcą?
- 6) Dokładne wskazanie miejscowości, dnia i godziny dostania się do niewoli.
- 7) Krótki opis szczegółowy dostania się do niewoli.
- 8) Kto równocześnie z nim został wzięty do niewoli?
- 9) Jak długo przebywał w niewoli i w jakich miejscowościach?
- 10) W jaki sposób powrócił?
- 11) Ewentualnie inne dalsze pytania szczególne.

Wzór № 7.

Formacja.....

L. dz. ....

POŚWIADCZENIE**wojskowej służby zawodowej.**

Stopień wojskowy i kategoria .....

Formacja macierzysta .....

Nazwisko i imię .....

Urodzony dnia ..... roku ..... w .....

powiat ..... województwo .....

religii ..... narodowości .....

Mianowany podoficerem zawodowym dnia ..... r. ....

uzyskał zgodnie z artykułem 99 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych z dniem ..... r. .... prawo pierwszeństwa w otrzymaniu odpowiadającego jego kwalifikacjom jednego ze stanowisk, ustalonych rozporządzeniem Rady Ministrów do artykułu 99 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych.

(Miejsce i data wystawienia)

(Pieczęć)

(Podpis dowódcy form.)

Własnoręczny podpis otrzymującego poświadczenie:

Wzór № 8.

DEKLARACJA.

(Stopień wojsk., imię i nazwisko) .....

ur. w roku ..... zobowiązuję się w myśl art. 100 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych do czynnej służby w wojsku stałym na przeciąg jednego roku w charakterze szeregowego nadterminowego.

(Data)

(Podpis)

(Dla pełnoletnich)

Deklarujący podpisał w mej obecności:

(Pieczęć)

(Data)

(Podpis dowódcy).

(Dla małoletnich)

Jako ojciec (prawny opiekun) małoletniego .....

wyrażam zgodę na powyższe zobowiązanie tegoż do rocznej służby nadterminowej w wojsku stałym.

UWAGA: (Podpis ojca względnie opiekuna musi być zalegalizowany przez powołane do tego urzędy lub notarialnie).